

TEKST //

TORBEN ELSIG-PEDERSEN, REDAKTØR

Midtergruppen er i tvivl

Den individuelle vejledning skal fremover koncentreres om de ikke-uddannelsesparate med lave karakterer. Men ny undersøgelse viser, at det især er unge i den brede midtergruppe, som er bekymrede og i tvivl om deres valg af ungdomsuddannelse

De elever, som er mest i tvivl om deres uddannelsesvalg og som samtidig oplever det som et stort pres, er ikke kun de svageste elever, som fremover vil få individuel vejledning i UU-centrene. En ny undersøgelse fra Center for Ungdomsforskning viser, at også elever, der er vurderet uddannelsesparate oplever stor tvivl og bekymring. Men disse elever tildeles med den nye vejledningsreform ikke særlig opmærksomhed i vejledningen. Lektor, ph.d. Mette Pless, der er en af forskerne bag "Unge uddannelsesvalg i tal", som bygger på data fra unge i hovedstadsområdet, svarer her på ti skarpe.

_01.

Hvilke primære overvejelser gør unge sig om valg af ungdomsuddannelse?

»Selvom en del unge falder fra og vælger om, så er det ikke udtryk for, at de mangler at gøre sig overvejelser. Vi kan se, at de unge er meget optagede af uddannelsesvalget. Det står helt centralt i undersøgelsen, at næsten alle de unge synes, at uddannelse er vigtigt og nødvendigt for at klare sig. De unge har fokus på hvilke muligheder, en uddannelse giver, de lægger vægt på, at uddannelsen skal tilbyde et socialt ungdomsmiljø og at de får faglige interesser i spil og jobmuligheder.«

_02.

Hvad overrasker dig i undersøgelsen?

»Vi har set et markant fald i søgningen til erhvervsuddannelserne, og flere andre undersøgelser viser, at det af de unge opfattes lidt taberagtigt at gå på en erhvervsuddannelse. Den nye undersøgelse følger så det overraskende til, at de unge godt kan se det nyttige i at tage en erhvervsuddannelse, fordi den hurtigt kan føre til et job.«

_03.

Men det almene gymnasium er stadig et langt mere populært valg end erhvervsuddannelserne. Hvordan kan det være ud fra et ungdomsperspektiv?

»Når de i høj grad vælger en gymnasial uddannelse, er det ikke et fravalg af erhvervsuddannelse, men nærmere en udskydelse af det endelige erhvervsvalg. Mange unge vil gerne være mere sikre på at vælge rigtigt, og de har brug for tid til at vurdere deres fremtidsperspektiver. Det får de ved at tage en gymnasial uddannelse.

Samtidig har mange unge et billede af, at de får et bedre socialt miljø på gymnasierne. De har en fornemmelse af, at erhvervsuddannelserne ikke byder på de samme fede fester og de kammerater, som de gerne vil spejle sig i.«

_04.

Hver femte er ifølge undersøgelsen i tvivl om deres uddannelsesvalg. Hvorfor?

»Tvivl er del af en valgproces. Det er ikke unaturligt eller forkert at være i tvivl. Jeg tror, det er et vigtigt budskab til de unge, at uddannelsesvalg selvfølgelig sætter nye tanker i gang og afføder tvivl. Valg af ungdomsuddannelse er jo nærmest det første selvstændige valg, en ung skal træffe, så derfor er det ikke underligt at tvivlen fylder. Men for en del af de unge bliver tvivlen meget stor og kommer til at bremse for deres valg.«

_05.

Vejledningen målrettes de 20 procent ikke-uddannelsesparate unge. Hvordan harmonerer det med jeres resultater?

»De ikke-uddannelsesparate karakteriseres i den nye reform ved, at de har karakterer under 4, men det står i kontrast til, at vi i undersøgelsen faktisk har fundet ud af, at tvivlen fylder mest for elever med karakterer i midtergruppen – altså karakter mellem 4 og 8. Det er altså ikke en gruppe, som er særligt i fokus i vejledningen, sådan som det er tilrettelagt nu. Grunden til, at det netop er midtergruppen, der er i tvivl, er måske, at de i højere grad skal gøre sig overvejelser om de skal vælge gymnasiet eller erhvervsuddannelserne, hvorimod det måske er mere klart, hvad man vil vælge, hvis man ligger helt i toppen eller i bunden karaktermæssigt. Dem med de høje karakterer tænker, de skal videre i gymnasiet, mens dem med de laveste oftest søger mod EUD.

Så vejledningsreformen efterlader et åbent spørgsmål om, hvordan vi støtter den midtergruppe, hvor tvivlen altså er størst. Middelgruppe falder den siden af, så et vigtigt opmærksomhedspunkt er, hvordan vi med den kollektive vejledning kan give dem den støtte, de har brug for i deres valgproces.«

_06.

Hvordan påvirker vejledningen de unges valg?

»Eleverne fremhæver i høj grad de vejledningsaktiviteter, som er hands on - altså praktik, brobygning og uddannelsesbesøg – som særligt betydningsfulde for deres afklaring, men individuel

Den store midtergruppe er mest i tvivl, men de er fraskåret fra individuel vejledning fremover. Det stiller helt nye spørgsmål til, hvilke vejledningsaktiviteter, de så har brug for, mener ungdomsforsker Mette Pless.

vejledning fremhæves også, hvorimod de ikke tillægger gruppevejledning nogen særlig betydning. Men de resultater skal tages med forbehold, for det handler også om, hvad de unge forbinder med vejledning. Et direkte møde med en ungdomsuddannelse kan virke afklarende, fordi man enten mærker, at det lige er noget for mig eller det modsatte. Derimod kan det at deltage i en gruppevejledning, hvor man taler med andre elever, måske være mere diffus og ikke umiddelbart føre til en afklaring. Men de tanker, der sættes i gang, kan vise sig at være ganske nyttige – også på længere sigt.«

_07.

Giver det grundlag for at overveje vejledningspraksis?

»Den kollektive vejledning eller gruppevejledning giver mulighed for at dele tanker med kammerater. De unge kan få sat ord på deres tvivl. Nogle unge siger, at det faktisk hjælper dem. Modsat siger andre, at gruppevejledning ikke handlede så meget om uddannelsesvalg, så jeg tror vi kan bruge undersøgelsen til at sætte fokus på vigtigheden af at rammesætte, hvad eleverne kan forvente at få ud af de forskellige vejledningsaktiviteter. For hvis en elev tror, at han efter en gruppevejledning er afklaret på hvilken uddannelse, han skal vælge, er det måske ikke underligt, at han bliver skuffet. Men hvis lærere og vejledere gør det tydeligt, at gruppevejledning i højere grad skal sætte tanker i gang og give en afklaring om styrker og svagheder, så kan det være, at oplevelsen af gruppevejledningen bliver en anden.«

_08.

Folkeskolen skal i højere grad varetage vejledningen gennem "Uddannelse og Job". Hvad er udfordringen i denne forandring, hvor UU kommer til at spille en mindre rolle for flertallet af unge?

»De unge fremhæver det som væsentligt, at de bliver vejledt af nogen, der har viden om uddannelse og som kan hjælpe med at træffe et realistisk valg. Det er elementer, som vi typisk forbinder med en vejledningsfaglighed, så lærerne skal klædes ordentligt på til opgaven, hvis de skal stå med et større ansvar i vejledningen. For en folkeskolelærer, som måske er uddannet for mange år siden, kan det være svært at få et overblik over landskabet af ungdomsuddannelser, som det ser ud lige nu. Samtidig skal lærerne have redskaber til at sætte processer i gang, der kan understøtte de unges uddannelsesvalg, så der forestår en stor opgave i at klæde folkeskolelærerne fagligt på til den nye opgave. Det er mit indtryk, at skolerne tilrettelægger Uddannelse og Job meget forskelligt landet over, og nogle steder udliciterer man i høj grad en stor del af opgaven til UU-centrene.«

_09.

De fleste elever vil fremover opleve en kollektiv vejledning, men fremhæver værdien af den individuelle vejledning i jeres undersøgelse. Hvilke udfordringer rejser det?

»Udfordringen er, hvordan man kan trække nogle af de kvaliteter, de unge forbinder med den individuelle vejledning, over til at blive en del af den kollektive vejledning. De unge ser gerne, at vejledningsaktiviteter kobles til deres subjektive valgproces, og vi kan se at det er de situationer, der gør en forskel. Så det handler om at koble uddannelses- og virksomhedsbesøg med den refleksion, der kan foregå i den kollektive vejledning. Men selvom de unge på den ene side fremhæver den individuelle vejledning, så er det kun en tredjedel af de unge, der fremhæver det som det vigtigste, at de taler alene med en voksen, altså får en individuel vejledning. Så på den ene side vil de gerne have en-til-en-vejledning, men samtidig er det ikke hovedparten, der fremhæver det som det mest centrale i deres valgsituation. Så udfordringen bliver hvordan man i gruppe- eller kollektiv vejledning kan have fokus på det personlige valg og afklaring.«

_10.

Vejledere og lærere giver viden om uddannelser. Forældre påvirker valget, viser undersøgelsen. Hvordan hænger det sammen i forhold til, at forældre får større ansvar og at de samtidig ikke har megen viden om mulighederne?

»Hvis forældre skal spille en større rolle, er det væsentligt, at de i højere grad involveres i de vejledningsaktiviteter, der foregår på skolerne, så de også får en viden om det nye uddannelsesbillede.«

Rapporten "Unge uddannelsesvalg i tal" bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt 1367 elever i hovedstadsregionen og er suppleret med udsagn fra elever, der har deltaget i vejledningsforsøg.

Rapporten er udarbejdet af CEFU, og er del af et større udviklingsarbejde under Region Hovedstaden sammen med UU København, UU Tårnby og UU Øresund. Rapporten kan downloades via dette link: www.cefu.dk/emner/aktuelt/nyt-fra-cefu/midtvejsrapport-unges-uddannelsesvalg-i-tal.aspx